

Základy ekonomie

Prezentace 1

Kontakt

Tomáš Volek

- Ekonomická fakulta JU
- Katedra ekonomiky – č. 16
- Tel. 387 772 720
- E-mail: volek@ef.jcu.cz
- Konzultační hodiny – stř. 11:30 – 13:00

Doporučená literatura

Základem budou přednášky

Hladký, J. - Leitmanová, I.: Mikroekonomie I., České Budějovice, ZF JU, 1997

Hladký, J. - Leitmanová, I.: Makroekonomie I., České Budějovice, ZF JU, 1997

Holman, R. Ekonomie. C.H.Beck 2002

Macáková a kol. Mikroekonomie-základní kurs. Praha VŠE, 2005

Pavelka, T. Makroekonomie 2009

Ekonomie

Ekonomie zkoumá, jak se užívají vzácné zdroje k výrobě užitečných komodit

- ekonomie věda

■ Matematická větev prosazuje, že kritériem pravdivosti je možnost mat. důkazu.

(zisk =

■ Společenská větev – odmítá matematiku v ekonomii, ekonomie je věda o chování lidí a výrobě (nelze zapsat do vzorců).

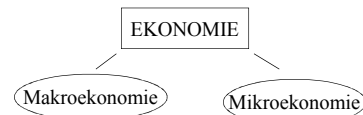
Dle zpětného působení na ek. život

Pozitivní ekonomie

- Popisná, zkoumá realitu jaká je.
(inflace je 1 %)

Normativní ekonomie

- Stanoví určitou normu či pravidlo.
(ČNB stanovilo že inflace má být 2 %)

■ Makroekonomie se zabývá hospodářstvím jako celkem. (inflace)

■ Mikroekonomie zkoumá a analyzuje chování dílčích ekonomických subjektů, stav a vývoj jednotlivých trhů. (cena sušenek)

TŘI ZÁKLADNÍ A VZÁJEMNĚ SOUVISEJÍCÍ PROBLÉMY EKONOMIE

Co? Jak? Pro koho?

Vstupy – statky nebo služby které používají firmy ve výrobě.

Výstupy – statky nebo služby, které jsou buď spotřebovány nebo použity pro další výrobu

Výrobní proces při kterém se VF přeměňují na statky uspokojující potřeby

Ekonomická vzácnost

Ekonomické statky – předměty, které člověk potřebuje nebo po kterých touží.

Všechny statky, vyznačují 2 vlastnostmi

- Užitečnost (uspokojuje potřeby)
- Dostupnost (Omezenost zdrojů)

Rozdělení statků

- Volné statky (užitečné a dostupné současně)
- Vzácné statky (užitečné, ale není jich dostatek k uspokojení)

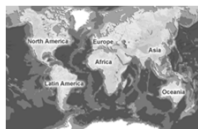
» spotřební statek

» výrobní statek

Tato rozdělení se mění v závislosti na území a na čase

16 st. X 21 st.

Výrobní faktory

(Factors of Production – F)

Vzácné statky využité při výrobě

- Půda (přírodní zdroje) - Primární VF – neprošel procesem výroby
- Práce - Primární VF – neprošel procesem výroby
- Kapitál - Sekundární VF – vstup a současně výstup

TRH

Trh je místo kde dochází k střetávání nabídky a poptávky.

Kvantitativní poměr ve kterém se zboží (statky, služby) směňuje se nazývá směnná hodnota.

Směnná hodnota vyjádřena v penězích se nazývá

Zboží – výrobky a služby, které byly vyrobeny pro směnu Tržní subjekty

Tržní subjekty

- Domácnosti (cíl uspokojení svých potřeb)

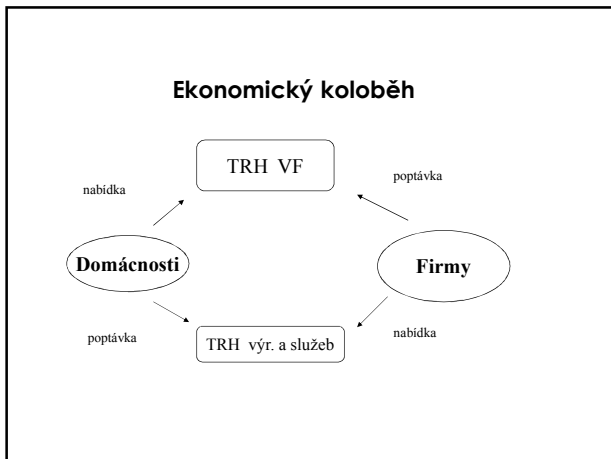
Chtějí si opatřit užitečné vzácné statky pro svoji potřebu. Nabízejí VF firmám.

- Firmy (cíl maximalizace zisku)

Na trh přicházejí, aby přeměnili výrobky v peníze

- Stát (cíl ovlivnit trh – odstraněním negativních dopadů fungování tržních a stimulovali pozitivních vlivů)

Typy trhů

Z hlediska územního

- **Místní trh** – místní obchůdky v malém městečku. Trh s jitrnicemi v ČB
- **Národní trh** – trh v rámci státního celku. Vznik splnutím (součtem) místních trhů. Trh s jitrnicemi v ČR
- **Světový (Mezinárodní) trh** – každý výrobek vstupuje na světový trh. Vzniká splnutím (součtem) národních trhů. (světový trh s jitrnicemi)

• Z hlediska věcného:

- **Díčí trh** – trh na kterém se prodává a kupuje jediný druh zboží
- **Agregátní trh** – je trh veškerého zboží.

KONKURENCE

- je proces, ve kterém se střetávají různé zájmy různých subjektů.

- konkurence napříč trhem - střetávání S na D na trhu

protichůdné zájmy:

Firmy (nabídka) chtějí prodat za vysokou cenu (zisk)
 Spotř. (popt.) chtějí uspokojit potřeby co nejlevněji

tržní mechanismus → kompromis- rovnovážná cena

- konkurence na straně poptávky

- když D (demand) > S (supply) - (nedostatek zboží)

konkurence mezi spotřebiteli →

- konkurence na straně nabídky

Firmy chtějí prodat za vysokou cenu (max. zisk)

- $S > D$ → nastává boj výrobců

Konkurence na straně nabídky

Cenová – dochází k snižování cen výrobců často až na úroveň vlastních nákladů i pod ně. Cíl vytlačit část výrobců z trhu a získat další zákazníky.

Pozitivum - snižování cen pro spotřeb.

Negativum - vytlačováním výrobců

Necenová – cílem je zvýšení poptávky jinou než cenovou cestou (kvalita, služby, obal, reklama, technické parametry, inovace)

Pozitivum - zvyšování nabídky pro spotř.

Negativum – plýtvání prostředků (reklama)

Nedostatky trhu

- **Nedokonalá konkurence** (monopoly deformují trh)
- **Společensky nepřijatelné rozdělení důchodů** (mezi obyvatelstvo)
- **Neschopnost reagovat na externality**
- **Nerovnovázný hospodářský vývoj**- vývoj hospodářství probíhá v cyklu

Externality

Když výroba nebo spotřeba jednoho subjektu způsobuje nezamýšlené náklady nebo přínosy jiným subjektům. (chov včel., postavení výrobního závodu)

Náklady nebo přínosy jsou přenášeny na jiné subjekty, aniž by ti, kteří náklady způsobili, či příjmy získali, za ně platili.

(např. když Vám postaví za oknem novou továrnu, která hučí a Vy aby jste měli větší klid si koupíte nová protihluková okna)

Dělení externalit

pozitivní externality

Výroba nebo spotřeba jednoho subjektu způsobuje nezamýšlené přínosy jiným subjektům, aniž by za ně platily.

Př. Sadař x Včelař

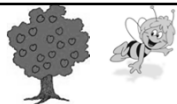
<https://www.youtube.com/watch?v=ilWuZav-elY>

negativní externality.

Člověk nenese plně všechny náklady své činnosti a část těchto nákladů přenáší na jiné (znečištění živ. Prostředí , těžba v dolech...) bez placení.

Př. Sadař x Včelař

<https://www.youtube.com/watch?v=cx2K0VBIOE4>

Řešení externalit

Rozlišujeme

•Veřejná řešení - vládní (státní) intervenci

•Soukromé řešení - samovolné tendence trhů, které za jistých podmínek směřují k eliminaci externích dopadů automaticky.(morální zásady, charitativní činnost..)

Veřejné řešení

- **Zákazy** určité omezení extern.. např. zákaz řízení motorového vozidla po požití některých látek, nebo zákaz používání freonů
- **Příkazové řešení** - každému subjektu je stanoveno, kolik externality může max vyprodukovat. (limity hluku,emise)

- **Státní regulace** - prostřednictvím právních norem jsou subjektům nařízeny různé povinnosti vedoucí k omezení externalit. povinnost vybudovat čističku, mít ve vozidle katalyzátor
- **Jednorázová finanční podpora** - jde o to pokrýt jednorázové investiční náklady –čističky vod

To je pro dnes vše